

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

МЕТОДИКА РЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ УЧНІВ ЗСО НА
УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 4 курсу, групи 12-411

Спеціальності 014 Середня освіта

(Трудове навчання та технології)

Освітньо-професійної програм Середня

освіта (Трудове навчання та технології)

Гнатюк Каріна Олександрівна

Керівник к.п.н. доцент Шпак Л. М.

Рецензент: к.п.н. доцент Носова І. О.

Херсон – 2020

	ЗМІСТ	
	ВСТУП.....	3
	РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади реалізації творчого потенціалу учнів закладу середньої освіти.....	6
1.1	Особливості використання творчого потенціалу учнів в освітньому процесі.....	6
1.2	Реалізація творчого потенціалу учнів в процесі проектно-технологічної діяльності.....	8
	РОЗДІЛ 2. Методичні засади реалізації творчого потенціалу учнів на уроках трудового навчання.....	12
2.1	Реалізація змісту навчальної програми «Трудове навчання 5-9 кл.».....	12
2.2	Методична розробка календарно-тематичного планування (матриці) щодо організації проектної діяльності учнів.....	21
2.3	Розробка творчого проекту «Декоративна подушка» учнів 7класу в процесі проектно-технологічної діяльності.....	26
	ВИСНОВКИ.....	41
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	43
	ДОДАТОК А.....	47
	ДОДАТОК Б.....	48
	ДОДАТОК В.....	49
	ДОДАТОК Г.....	50

ВСТУП

Останнім часом по всій планеті відбувається процес модернізації освітньої системи. Ці зміни зумовили розроблення Концепції «Нової української школи» – це головна реформа Міністерства освіти і науки. Як інститут соціалізації вона актуалізуватиме процес цілеспрямованого формування ціннісної орієнтації учнів на освіту, як життєву цінність.

Основними змінами є оновлені підходи до змісту освіти та навчання. Метою «Нової української школи» – виховати інноватора та громадянина, який вміє ухвалювати відповідальні рішення та дотримується прав людини, що, в свою чергу, сприяє формуванню ключових і предметної проектно-технологічної компетентності.

Концепція Нової української школи, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р, передбачає докорінне реформування загальної середньої освіти і має на меті різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, патріотизму, має прагнення до самовдосконалення.

Компетентнісний потенціал покладено в основу кожної освітньої галузі, що дає змогу забезпечити формування ключових компетентностей, представленні Концепцією Нової української школи та розглянуто в нашій роботі. Для набуття тих чи інших компетентностей, школярі навчаються за діяльнісним підходом – тобто частіше щось роблять замість того, щоб просто сидіти за партами і слухати вчителя. Концепція Нової української школи пропонує також впроваджувати інтегроване та проектне навчання. Це сприяє тому, що учні вчаться вирішувати реальні проблеми за допомогою знань з різних дисциплін. А вчитель, навчаючи по новому, отримує свободу дій –

самостійно обирає проект та технологію його виконання враховуючи індивідуальні здібності учнів.

У сучасній школі творчий учитель є основою для розвитку творчого потенціалу учнів ЗСО на уроках трудового навчання. Тому для вчителів головним завданням є: навчати учнів, сприяти інтелектуальному розвитку та розвивати їх творчі здібності та потенціал. Розвиток творчості учнів - важливий засіб формування особистості технічно розвиненого учня.

Саме, реалізацією творчого потенціалу учнів на уроках трудового навчання займалися такі провідні вчені, як В.О. Сухомлинський, С. Сисоева, Кудрявцев Т.В., Л.С. Виготский, Д. О. Тхоржевський та інші.

Висвітлення методичних підходів щодо розвитку творчих здібностей учнів в процесі трудового навчання демонструють наукові доробки: В. І. Шостак «Особистісно-орієнтований підхід до трудового навчання»; А. Терещук «Методи творчої діяльності на уроках трудового», В. О. Сухомлинський «Серце віддаю дітям», І. Волков «Вчимо творчості».

Потрібно не просто дати учню базовий рівень освіти, а сформувані компетентності, яких потребує сьогодні суспільство. Тому, темою дипломної роботи нами було обрано «Методика реалізації творчого потенціалу учнів ЗСО на уроках трудового навчання», яка є актуальною та життєво необхідною.

Мета дослідження: визначити теоретичні засади методики реалізації творчого потенціалу учнів закладу середньої освіти на уроках трудового навчання.

Завданням дослідженням є:

- Визначити теоретичні засади реалізації творчого потенціалу учнів закладу середньої освіти.
- Розробити методику реалізації творчого потенціалу учнів на уроках трудового навчання.

- Розробити творчий проект «Декоративна подушка» учнів 7 класу в процесі проектно-технологічної діяльності.

Об'єкт дослідження: процес трудового навчання в закладах середньої освіти.

Предмет дослідження: методика реалізації творчого потенціалу учнів ЗСО на уроках трудового навчання.

Методи дослідження - теоретичні та емпіричні. До емпіричних методів дослідження, які ми використовували в нашій роботі, належать: спостереження, порівняння, експеримент. На теоретичному рівні дослідження: аналіз і синтез, абстрагування, моделювання та ін.

РОЗДІЛ 1

Теоретичні засади реалізації творчого потенціалу учнів закладу середньої освіти

1.1. Особливості використання творчого потенціалу учнів в освітньому процесі

Урок трудового навчання тісно пов'язаний з розвитком творчої активності учнів, адже за своєю сутністю це – предмет творчий, тому при його вивченні необхідно змінити акценти від ремісничого навчання до формування та розвитку творчої ініціативи, пошуку, інтелектуального навчання його змісту, створення реальних умов для реалізації індивідуальних можливостей особистості кожного учня [25].

Дослідження науковців засвідчили, що творчість – це досить складний і своєрідний процес, якому можна навчитися. Це процес, у результаті якого виникає оригінальний продукт, об'єктивно цінний і самодостатній [2].

Проблемами виховання і розвитку здібностей школярів займався видатний педагог В. Сухомлинський протягом своєї педагогічної діяльності. «Серце віддаю дітям» – одна з небагатьох в сучасній літературі книг, яка знайомить нас з тим, як розвивати здібності розуму, виховувати любов до рідної природи. Він вважав, «що без мислення, без почуття немає дитини, як і людини взагалі, а тому завдання школи – прищепити учням власне бачення світу, навчити їх мислити, відчувати. Це є першим кроком до творчості, це народжує потяг до розумової праці, бажання досягнути незрозуміле» [23; 28].

Формування креативної особистості учня на основі якісної освіти та розвитку його творчих можливостей, а також самовдосконалення можливо, за рахунок розвитку творчого потенціалу особистості, і, є одним із актуальних завдань сучасного суспільства. Тому перед школою сьогодні постають завдання творчого розвитку особистості, зокрема високий творчий потенціал,

компетентність, сформованість особистісних якостей, які допоможуть знайти своє місце в житті, стати активним членом суспільства [29].

Розвивати творчі здібності можна по різному, але найбільш важливу роль для розвитку творчих здібностей більшості школярів грає вчитель. Тому одним з основних завдань вчителя є управління процесами творчого пошуку учнів, ідучи від простого до складного: створення ситуації, що сприяє творчій активності та спрямованості дитини, розвиток її уяви, асоціативного мислення, здатності розуміти закономірності, прагнення постійно вдосконалюватися, розв'язувати дедалі складніші творчі завдання [20].

Трудове навчання виділяє такі інноваційні підходи в розвитку творчого потенціалу учнів на уроці: ігровий підхід, проектні технології, інтерактивний підхід, інформаційно-комунікаційні технології [30].

Разом з інноваціями на уроках трудового навчання використовуються і традиційні методи навчання: фантазування, створення образу ідеального об'єкта, мозковий штурм, фокусування уваги на об'єкті та інші.

У процесі навчальної діяльності творчі педагоги частіше наголошують на позитивних рисах учнів, які забезпечують виявлення творчого потенціалу через їх стійкість у досягненні результату, їх працелюбність, організованість поведінки та почуття честі [6].

Головною метою творчого розвитку є не надання дітям максимально нової інформації, а залучення їх до процесу творчого пізнання через набуття звички міркувати [24].

Підґрунтям творчих здібностей мають бути задатки, притаманні кожній дитині, але чи будуть вони перетворені на здібності – залежить від оточення учня. При цьому визначаються критерії ефективності інноваційної діяльності вчителя, а саме: творче сприйняття педагогічних інновацій, творча активність, методологічна і технологічна готовність до введення інновацій, педагогічне інноваційне мислення та культура [7].

Можна сказати, що інноваційні технології значно розширюють можливості подання навчального матеріалу.

1.2. Реалізація творчого потенціалу учнів в процесі проектно-технологічної діяльності.

Творчий потенціал, як і здібності, розвиваються протягом усього життя особистості завдяки засвоєнню нею суспільно-історичного досвіду. Особливо інтенсивно цей розвиток відбувається в закладі середньої освіти. Саме тут у дітей виявляються здібності до найрізноманітніших творчих здібностей. У цей період дуже важливо виявити і стимулювати творчий потенціал в освітньому процесі. І в цьому плані величезні можливості має предметна галузь технології, зміст якої дає можливість більш широко розкрити творчого творчий потенціал під час проектно-технологічної діяльності [12].

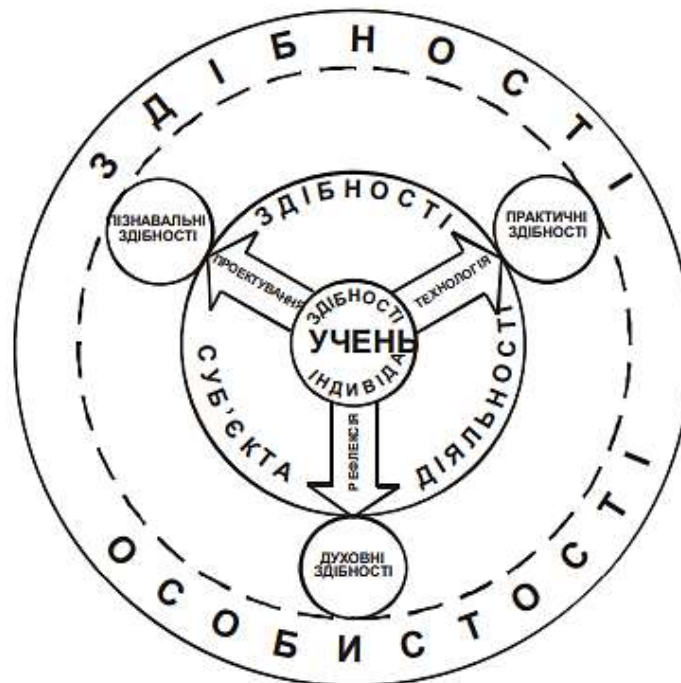

Рис. 1.1 – Схема моделі співвідношення структури розвитку здібностей учнів і загальної структури проектно-технологічної діяльності

На схемі 1.1 показано, що життєвий цикл діяльності будується на триєдності його фаз – проектування, технології виготовлення та рефлексії. Важливим у розвитку здібностей є їх оперативність, що характеризується усвідомленим пристосуванням властивостей особистості до вимог діяльності та набуття індивідуального стилю діяльності. Тому, здібності, що розвиваються в процесі проектно-технологічної діяльності можуть належати до різних предметів і відповідно поділятися на: здібності суб'єкта діяльності та здібності особистості, які тісно взаємопов'язані між собою [16; 31].

На думку В. Шадрікова, формування проектно-технологічної культури учнів можливе лише за умови включення їх у повний цикл проектно-технологічної діяльності, в процесі якої вони усвідомлено оволодівають певними операціями проектування, виготовлення та рефлексії. Оволодіння цими операціями сприяє формуванню особистісних здібностей, які зумовлюють поведінку та рівень особистих досягнень.

Відповідно до основних структурних компонентів проектно-технологічної діяльності, здібності особистості можна умовно поділити на такі три групи (рис. 1.1):

1. пізнавальні – здібності, які визначають успішність проектування;
2. практичні – здібності, які визначають успішність виготовлення виробу;
3. духовні – здібності які визначають успішність рефлексивної діяльності та взаємодії з іншими [27].

Залучаючи учнів до процесу трудового навчання в основній школі, важливо усвідомлювати, що вони вже мають відповідний рівень розвитку природних здібностей, а також індивідуальний досвід трудового навчання у початковій школі. Проектно-технологічна діяльність засвоюється на основі здібностей індивіда, які в свою чергу розвиваються відповідно до вимог цієї

діяльності. Залучення учнів до проектно-технологічної діяльності сприяє розвитку їхнього творчого потенціалу – здібностей суб'єкта діяльності, які реалізують означену діяльність [17].

Успішність проектно-технологічної діяльності кожного учня залежить від рівня розвитку його спеціальних діяльнісних здібностей, здатності виконувати дії або операції, відповідно до вимог означеної діяльності [9].

Освітніми продуктами навчальної діяльності учнів у процесі трудового навчання є:

- виготовлення соціально й особистісно значущих художньо-матеріальних виробів,
- проектно-технологічна документація
- рівень сформованості внутрішньої культури учнів як суб'єктів діяльності на основі партнерської взаємодії з іншими суб'єктами процесу навчання.

Тобто, здібності можуть належати до різних предметів і розділятися на здібності суб'єкта діяльності та здібності особистості, які тісно взаємопов'язані між собою [11].

Модель співвідношення структури розвитку здібностей учнів і загальної структури проектно-технологічної діяльності дає змогу зрозуміти, у який спосіб через методику технологічної освіти відбувається реалізація творчого потенціалу учнів [14].

Творчі здібності учнів ми розглядаємо як максимальний прояв їхніх творчих здібностей, які характеризують особистісні якості та креативні установки [31].

Отже, творчий потенціал учнів у процесі трудового навчання можна реалізовувати по різному. По-перше, лише на основі певних знань, умінь, способів проектно-технологічної діяльності та певного досвіду. По-друге, на основі позитивної мотивації, варіативності змісту трудового навчання,

врахуванні особистісних можливостей й інтересів, які можна і треба узгоджувати з соціальними.

У ході дослідження нами з'ясовано, що особистісно орієнтованому процесу трудового навчання властива така схема навчальної діяльності: мотив → мета → зміст → засіб → результат. Ця схема чітко показує, що мета навчальної діяльності визначається за участю самих учнів. Така діяльність окреслює сутність сучасного проектно-технологічного типу культури й визначається як продуктивна, тобто творча, а значить і емоційно-ціннісна [19].

Тому, підсумовуючи, ми можемо стверджувати, що запорукою вдалого уроку є участь в навчальному процесі педагога, який вільно володіє інноваційними технологіями, спирається на навчальний досвід, враховує індивідуальні особливості дітей, розподіляє навчально-творчі завдання і спеціальні вправи в ході проведення уроку з трудового навчання. Саме тому нами було розроблено навчальний проект, який є завершальним циклом проектно-технологічної діяльності та реалізує творчий потенціал учнів на уроках трудового навчання в закладах середньої освіти.

РОЗДІЛ 2

Методичні засади реалізації творчого потенціалу учнів на уроках трудового навчання

2.1. Реалізація змісту навчальної програми «Трудове навчання 5-9 класів»

Під час вивчення навчально-методичної літератури нами було визначено, що метою базової загальної середньої освіти є творчий розвиток учнів, формування їхньої національної самосвідомості та соціалізації, творчих здібностей, практичних навичок та здатності до саморозвитку.

Зазначена мета передбачає виконання навчально-творчого проекту на уроках трудового навчання як провідного засобу розвитку і навчання учнів, формування у них здатності до самонавчання, оволодіння засобами сучасних технологій та реалізувати на практиці заплановане. Саме тому, в умовах Концепції нової української школи розроблено оновлену програму «Трудове навчання 5-9 класів». Зміст навчальної програми орієнтовано на формування в учнів ключових і предметних компетентностей, які сприяють розвитку творчих здібностей учнів на уроках трудового навчання.

Ключова компетентність – це знання, уміння і навички в комплексі зі сформованою життєвою позицією учня. Ці ключеві компетентності представлені в таблиці 2.1 [1].

Таблиця 2.1

Ключові компетентності трудового навчання

	Ключові компетентності	Компоненти
1.	Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усно та письмово оперувати технологічними поняттями, фактами; - обговорювати питання, пов'язані з реалізацією проекту; - ділитися власними ідеями, думками, коментувати та оцінювати власну діяльність і діяльність інших; - шукати, використовувати і критично оцінювати інформацію в технічній літературі, підручниках, у мережі Інтернет; - обґрунтовувати технології проектування та виготовлення виробу. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усвідомлення важливості розвитку української технічної і технологічної термінології та номенклатури; - розуміння можливостей державної / рідної мови для виконання завдань у різних сферах, пошанування висловлювань інших людей, толерантність. <p>Навчальні ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інтерактивні методи навчання; - робота в парах, групах; - проекти

Продовження таблиці 2.1

2.	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміти технічні записи іноземною мовою на інструкціях, читати технологічні карти; - шукати, використовувати і критично оцінювати інформацію іноземною мовою <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміння можливостей застосування іноземних мов для ефективної діяльності. <p>Навчальні ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - індивідуальна робота, робота в парах та групах; - проекти
3.	Математична компетентність	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати математичні (числові та геометричні) методи для виконання технологічних завдань у різних сферах діяльності, розуміти, використовувати і будувати прості математичні моделі для вирішення технологічних проблем. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пошанування істини. <p>Навчальні ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розрахунки для визначення необхідної кількості матеріалів, габаритних розмірів, вартості виробу; - використання вимірювальних пристроїв; - виготовлення креслеників

Продовження таблиці 2.1

4.	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розумно та раціонально користуватися природними ресурсами, економно використовувати матеріали; - аналізувати, формулювати гіпотези, аналізувати та узагальнювати результати; - використовувати наукові відомості для досягнення мети, обґрунтованого рішення чи висновку. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміння важливості грамотної утилізації відходів виробництва; - шанобливе ставлення до природи, праці. <p>Навчальні ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - добір конструкційних матеріалів, обґрунтування технологій проектування та виготовлення виробу
5.	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - безпечно використовувати соціальні мережі для обговорення ідей, пов'язаних із виконанням технологічних проектів. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повага до авторського права та інтелектуальної власності, толерантність. <p>Навчальні ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з цифровими пристроями під час вибору моделей-аналогів, пошуку технологій виготовлення та оздоблення виробів.

Продовження таблиці 2.1

6.	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формулювати власну потребу в навчанні, шукати та застосовувати потрібну інформацію для реалізації проекту, організувати навчальний процес <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - допитливість, прагнення пізнавати нове, експериментувати, відвага і терплячість. <p>Навчальні ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота з інформаційними джерелами, пошук технологій виготовлення та оздоблення виробів.
7.	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проектувати власну професійну діяльність відповідно до своїх схильностей, переваг і недоліків; - формулювати цілі і завдання, розробляти план для їх досягнення, прогнозувати і нівелювати ризики; - аналізувати помилки; - знаходити вихід з кризових (критичних) ситуацій. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - впевненість під час реалізації власних ідей, визнання своїх талантів, здібностей, умінь і демонстрація їх у праці та творчості; - здатність брати на себе відповідальність за кінцевий результат власної та колективної діяльності. <p>Навчальні ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - планування та виконання завдання (індивідуального і колективного), розроблення проекту.

Продовження таблиці 2.1

8.	Соціальна та громадянська компетентності	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - працювати самостійно та в команді з іншими на результат. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміння важливості виконання різних соціальних ролей в групах; - відповідальність, пошанування думок інших людей, толерантність. <p>Навчальні ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інтерактивні методи навчання; - соціальні проекти
9.	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - досліджувати технології виготовлення таких виробів. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - шанобливе ставлення до народних звичаїв, традицій, готовність зберігати і розвивати традиційні технології виготовлення виробів декоративно-ужиткового мистецтва. <p>Навчальні ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відвідування виставок творів декоративно-ужиткового мистецтва, майстрів декоративно-ужиткового мистецтва.
10.	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - безпечно організувати процес зміни навколишнього середовища для власного здоров'я та безпеки довкілля; - безпечно користуватися побутовими приладами. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усвідомлення необхідності безпечної організації власної навчально-пізнавальної та проектної діяльності.

Формуючи ключові та предметні компетентності у зміст кожного предмета закладено наскрізні змістовні лінії:

- Екологічна безпека та сталий розвиток;
- Громадянська відповідальність;
- Здоров'я і безпека;
- Підприємливість і фінансова грамотність [26].

Трудове навчання, крім вищевказаного, вирішує внутрішньо-предметні завдання, пов'язані з формуванням в учнів проєктно-технологічної компетентності.

Проєктно-технологічна компетентність – це здатність учня застосовувати практичні навички в процесі проєктно-технологічної діяльності для виготовлення виробу від творчого задуму до його втілення в готовий проєкт за обраною технологією [10].

Що стосується матеріалу навчальної програми, призначеного для засвоєння учнями, викладено в програмі «Трудове навчання 5-9 класів» таблицею, що містить такі колонки:

1. Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів.
2. Орієнтовний перелік об'єктів проєктно-технологічної діяльності учнів.
3. Перелік основних технологій.

Навчальний процес зорієнтований на кінцевий результат у вигляді очікуваних результатів, а саме знанневий, діяльнісний та ціннісний компонент.

Зазначені результати складають основу освітніх цілей у роботі вчителя, орієнтують його на запланований навчальний результат. За їх допомогою вчитель планує поетапне досягнення тих чи інших результатів при виконанні окремих проєктів [26; 33].

Результатом проєктно-технологічної діяльності учнів має бути проєкт (спроєктований і виготовлений виріб чи послуга), з відповідним добором

технологій та конструкторських матеріалів. Кількість проєктів для кожного класу представлено схемою на рис. 2.1.

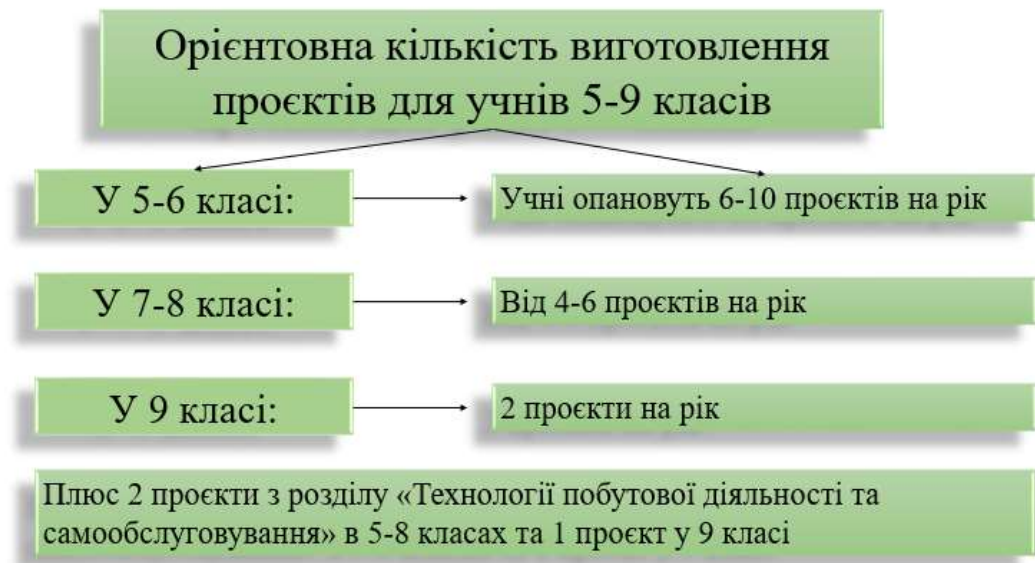

Рис. 2.1 - Орієнтована кількість проєктів для учнів 5 -9 класів

Оновлена програма дозволяє вчителю самостійно визначити кількість годин на опанування проєкту залежно від складності виробу та технологій обробки, що застосовуються під час його виготовлення.

Найбільш доцільні для виготовлення проєктованого виробу технології викладено у вигляді процесів обробки різних матеріалів, за допомогою якого вчитель разом з учнями обирає основну та додаткову технологію [26].

Перелік технологій для кожного класу використовують як основні, але при виготовленні виробів можуть застосовуватися й додаткові технології обробки матеріалів. Додаткові технології можуть виходити за межі зазначеного переліку за умови, що обраний процес не зашкодить здоров'ю учнів та виконуватиметься за усіма правилами безпеки.

Під час добору основної та додаткової технології для виготовлення виробу необхідно враховувати усі вимоги безпечної праці, а саме: обрана технологія не повинна загрожувати життю учнів; ретельно підготувати та

перевірити справність приборів, устаткувань; роботу розпочинати лише з дозволу вчителя; своєчасно приходити на заняття та зайняти своє робоче місце [13].

Програмою передбачено розділ, проекти якого не входять до загального обсягу програми. Розділ «Технологія побутової діяльності та самообслуговування» передбачає невеличкі проекти, які виконують в будь-який час не порушуючи при цьому календарний план і на виконання кожного проекту відводиться 1–2 год [26].

Ефективність сучасних уроків трудового навчання значною мірою залежить від рівня методичної підготовки учителя. Раціональне планування навчальної діяльності учнів, ефективне демонстрування наочності, використання інноваційних форм, методів і прийомів роботи надають педагогові можливість оптимізувати й максимально продуктивно реалізувати кожен етап занять [32].

Для реалізації навчальної програми вчителем розробляється календарно-тематичне планування (матриці), плани конспектів уроків, а кінцевим результатом є виконання творчого проекту учнями 5-9 класів в процесі проектно-технологічної діяльності.

Таким чином, опрацювавши теоретичний матеріал ми можемо зробити висновок, що рівень ключових компетентностей характеризує рівень сформованості компонентів проектно-технологічної діяльності. Набуті навички кожного учня на уроках трудового навчання є важливим результатом навчального процесу в закладах середньої освіти. Вони сприяють проектно-технологічної діяльності та формують розвиток творчого потенціалу.

2.2 Методична розробка календарно-тематичного планування (матриці) щодо організації проєктної діяльності учнів

Організація роботи вчителя починається насамперед з календарно-тематичного планування (матриць). Календарно-тематичне планування складається за оновленою програмою «Трудове навчання 5-9 класів». Планування розробляється вчителем на кожний клас за вимогами Державних освітніх стандартів. У випадку викладання предмету у паралельних класах дозволяється загальне планування [8].

Відповідальне ставлення, ефективність педагогічної діяльності, креативність складання календарно-тематичного планування є критерієм професіоналізму вчителя. За його допомогою вчитель визначає послідовність вивчення окремих питань з теми, продумує методику уроків навчання, повторення та закріплення матеріалу [32].

На підставі розробки реалізації навчальної програми, нами було розроблено календарно-тематичне планування на І семестр для 7 класу відповідно до програми «Трудове навчання 5-9 класів».

Таблиця 2.2

Орієнтовний календарно-тематичний план для 7 класу на І семестр
17 год, 1 год на тиждень

№ п/п	Клас, номери уроків	Розділи, теми	Кількість годин	Дата
	7клас			
Розділ 1. Основи проектування, матеріалознавства та технології обробки				
<p>Проект 1: Декоративний вінок.</p> <p>Основна технологія: технологія виготовлення штучних квітів</p> <p>Додаткова технологія: технологія виготовлення квітів з фаомірану</p>				
	1-2	Вибір та обґрунтування теми проекту. Планування роботи з виконання проекту. Моделі-аналоги. Графічне зображення.	2	
	3-4	Добір конструкційних матеріалів та інструментів. Виготовлення шаблонів. Розкрій деталей.	2	
	5-6	Виготовлення виробу: створення квіток та листків	2	
	7-8	Компонування квітів у виріб. Остаточна обробка виробу. Захист проекту	2	

Продовження таблиці 2.2

Проект 2: Декоративна подушка				
Основна технологія: технологія виготовлення виробів машинним способом				
	9-10	Швейна машина - як технологія виготовлення виробів машинним способом та методи проектування обраного виробу. Моделі-аналоги. Розробка ескізного малюнка.	2	
	11-12	Добір конструкційних матеріалів та інструментів. Виготовлення шаблонів. Розкрій виробу.	2	
	13-14	З'єднання деталей краю декоративної подушки. Виготовлення подушки та оздоблення.	2	
	15-16	Остаточна обробка виробу. Волого-теплова обробка. Захист проекту.	2	
Розділ 2: Технологія побутової діяльності та самообслуговування				
Міні-проект 1: Малярні роботи в побуті власними руками.				
Технологія: технологія малярних робіт.				
	17	Малярні роботи. Технологія виконання малярних робіт	1	

Відповідно до календарно-тематичного планування вчитель розробляє матриці, що представлено в таблиці 2.3. Матриця включає в себе кількісний перелік проектів, основні та додаткові технології, кількість годин, відведених

на виготовлення того чи іншого об'єкта проєктно-технологічної діяльності, а також очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів (знаннєвий, діяльнісний, ціннісний компоненти) [26].

Розроблене календарно-тематичне планування та матриці дозволяють організувати цілеспрямоване навчання на протязі I семестру навчального року. За його допомогою вчитель розробляє плани-конспекти уроків із методичними рекомендаціями, спрямованими на розвиток проєктно-технологічної компетентності й реалізацію творчого потенціалу учнів у процесі проєктно-технологічної діяльності, результатом якої є творчий проєкт.

Таблиця 2.3

Матриці календарно-тематичного планування для 7 класу на
I семестр навчального року

Об'єкт	Основна технологія	Додаткові технології	Кіль-ть годин	Очікувані результати
Декоративний вінок	Технологія виготовлення штучних квітів	Технологія виготовлення квітів з фаомірану	8	Розуміє призначення методу фокальних об'єктів. Добирає матеріали, інструменти та обладнання для виготовлення виробу. Оздоблює виріб. Дотримується правил безпечної праці при виконанні технологічних операцій. Усвідомлює важливість правильного добору конструкційних матеріалів.

Продовження таблиці 2.3

Декоративна подушка	Технологія виготовлення швейних виробів машинним способом	-	8	Планує власну проектну діяльність. Застосовує методи проектування. Використовує моделі-аналоги для вдосконалення виробу. Виконує технологічні операції відповідно до обраного виробу та технології його виготовлення. Визначає необхідну кількість матеріалів для виготовлення виробу.
Малярні роботи в побути власними руками	Технологія малярних робіт	-	1	Наводить приклади застосування відповідних технологій при виконанні малярних робіт. Знає про шкідливий вплив фарб і може йому запобігати. Добирає матеріали та інструменти для виконання малярних робіт.

Розроблене календарно-тематичне планування та матриці, дозволяють організувати цілеспрямоване навчання на протязі I семестру навчального року. За його допомогою вчитель розробляє плани-конспекти уроків із методичними рекомендаціями, спрямованими на розвиток проектно-технологічної компетентності й реалізацію творчого потенціалу учнів у процесі проектно-технологічної діяльності, результатом якої є творчий проект.

2.3 Розробка творчого проєкту «Декоративна подушка» учнів 7 класу в процесі проєктно-технологічної діяльності

Проєктно-технологічна діяльність виконує творчу, перетворювальну, дослідницьку, економічну та технологічну функцію. Результатом такої діяльності є виготовлений виріб, продукт (послуга) і розвиток особистості школяра, а також розвиток його творчого потенціалу.

Розробка творчого проєкту є кінцевим результатом проєктно-технологічної діяльності, що охоплює усі її етапи, а саме: організаційно-підготовчий, конструкторський, технологічний і заключний етапи.

Кожен етап проєктно-технологічної діяльності має свої під етапи або стадії його виконання та формує в школярів творчий потенціал [22].

1. Організаційно-підготовчий етап

- Історія походження декоративної подушки

Декоративні подушки – це складова комфортного та затишного інтер'єру. Вони красиві та функціональні.

Рис. 2. 2 – Моделі декоративних подушок

Вперше декоративні подушки, як прикраси стали з'являтися в будинках арабських султанів. Наявність декоративних подушок в будинку тоді вважалося ознакою достатку.

Сучасні декоративні подушки створюють в будинку затишок і підкреслюють дизайн інтер'єру. Вони можуть бути виконані з різних

матеріалів, таких як оксамит, атлас, хутро, шкіра, в'язане полотно, гобелен, шовк. Також можна зустріти подушки з перенесеними на тканину фотографіями, з побажаннями любові і щастя, з віршами. Так само оригінально виглядають декоративні подушки з вишивкою, стразами, бісером, рюшами та мереживом [5].

Рис. 2.3 – Моделі декоративних подушок

Не можна лишити поза увагою й вишивку. Традиційний для України хрестик в етнічних мотивах (і не тільки), мальовнича гладь, модна останні роки вишивка стрічками – всі ці техніки можна застосовувати для створення унікальних подушок. Головне, дотриматися відповідності між декором та основним мотивом дизайну, не порушити баланс кольору та стилю [4].

Вивчаючи історію декоративної подушки ми можемо сказати, що її походження досить старовинне. Види декоративних подушок досить різноманітні, яскраві та привабливі.

- Банк ідей

Рис. 2.4 – Картотека ідей декоративних подушок

- Моделі-аналоги

Рис. 2. 5 – Моделі-аналоги

2.Конструкторський етап

Створивши банк ідей та переглянувши моделі-аналоги ми переходимо до конструкторського етапу. На цьому етапі нам потрібно розробити ескізний малюнок майбутнього виробу та підібрати конструкторські матеріали. Цей етап ми реалізуємо в плані конспекті, який розробили відповідно до календарно тематичного планування.

План- конспект уроку № 2

Проект: «Декоративна подушка»

Основна технологія: технологія виготовлення виробів машинним способом

Додаткова технологія: технологія виготовлення вишитих виробів (мережка, гладь, хрестик)

Клас: 7

Дата:

Тема уроку: Моделі-аналоги. Розробка ескізного малюнка.

Мета уроку:

Навчальна (на підставі знаннєвого компоненту):

- пояснення сутності моделі-аналогу для проектування виробу.

Розвивальна (на підставі діяльнісного компоненту):

- планування власної проєктної діяльності;
- використання моделей-аналогів для вдосконалення виробу;
- виконання технологічних операцій відповідно до обраного виробу та технології його виготовлення.

Виховна (на підставі ціннісного компоненту):

- усвідомлення важливості правильного добору конструкторських матеріалів;
- обґрунтування послідовності виготовлення виробу.

Міжпредметні зв'язки: історія, природознавство, образотворче мистецтво, математика

Тип уроку: комбінований.

Час: 45 хв.

Хід уроку

1. Організаційна частина

Доброго дня, діти!

Рис. 2. 6 – Слайд 1

Привітання, призначення чергових, перевірка присутніх учнів та їхньої готовності до роботи. Створення вчителем позитивного емоційного настрою для подальшої продуктивної діяльності на уроці. (Для реалізації зазначеного вчитель закріплює на дошці картинку із зображенням сонечка (додаток А), роздає учням клейкі папірці у вигляді промінців жовтого та блакитного кольору).

Діти, чи знаєте ви, що від настрою людини залежить якість роботи? Тому, сьогодні до нас завітало сонечко. Але мені здається, чогось не вистачає. Чого? (Діти відповідають, що у сонечка не вистачає промінців)

Пропоную прикріпіть промніці залежно від вашого налаштування на урок: жовті – ви позитивно налаштовані на урок і залюбки будете працювати, блакитні – ви сьогодні не в гуморі, чекатимете на закінчення уроку.

2. Актуалізація опорних знань учнів

Сьогодні ми з вами будемо виконувати ескізний малюнок – «Декоративної подушки», тому давайте пригадаєм, що таке ескізний малюнок та як його виконують?

Рис. 2. 7 – Слайд 2

Ескізний малюнок тісно пов'язаний з кольором та чи знаєте ви, що при підборі кольору необхідно враховувати поєднання кольорів та їх узгодженість один з одним? Цікаво, а чи пам'ятаєте ви послідовність розташування колярів від теплих до холодних? Зараз ми з вами це перевіримо.

Вам потрібно розставити кольори так, аби вони були розташовані в гармонійній послідовності від теплих до холодних і назад. (Додаток Б)

Молодці, ви гарно попрацювали!

3. Мотивація навчальної діяльності

Рис. 2. 8 – Слайд 3

Світ наповнений різними, яскравими кольорами, але не завжди все дається легко. Але я хочу побажати вам, щоб на сьогоднішньому занятті ви обрали той колір настрою, який буде допомогати вам з труднощами.

4. Повідомлення теми уроку

Учитель записує на дошці тему уроку.

Рис. 2. 9 – Слайд 4

5. Очікувані результати проєктної діяльності учнів

Знаннєвий компонент:

-пояснює сутність моделі-аналогу для проєктування виробу.

Діяльнісний компонент:

- планує власну проектну діяльність;
- використовує моделі-аналоги для вдосконалення виробу;
- виконує технологічні операції відповідно до обраного виробу та технології його виготовлення.

Ціннісний компонент:

- усвідомлює важливість правильного добору конструкторських матеріалів;
- обґрунтовує послідовність виготовлення виробу.

6. Руханка

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

Рис. 2. 10 – Слайд 5

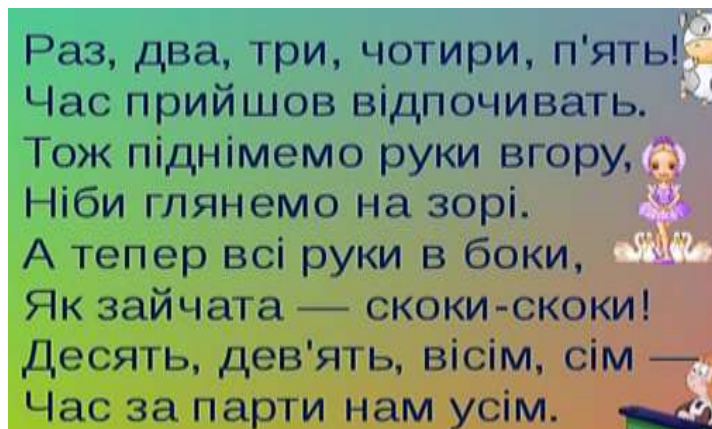

Рис. 2.11 – Руханка

ПРАКТИЧНА РОБОТА

1. Вступний інструктаж

Як ви вже знаєте, жодна робота не виконується без ескізного малюнку. Тож, сьогодні ми створимо свій ескізний малюнок, але для початку познайомимося з моделями-аналогами та проаналізуємо їх. Вчитель роздає роздруковані завдання до практичної роботи.(Додаток В)

2. Поточний інструктаж.

На екрані представлено декілька варіантів декоративних подушок, вони різні за конструкцію, матеріалами, технологією виконання та оздобленням. Вам потрібно роздивитися їх та вписати їхні головні ознаки до таблиці.

Рис. 2. 12 – Слайд 6

Рис. 2. 13 – Слайд 7

Рис. 2. 14 – Слайд 8

А тепер, настав час створити ескіз нашого майбутнього виробу. В другому завданні вам потрібно розробити свій ескізний малюнок. Ви можете

використовувати інтернет мережі, журнали за фаховим спрямуванням або моделі-аналоги, що представлені в презентації.

Заключний інструктаж

Учитель разом з класом обговорює досягнення поставленої мети, характеризує діяльність учнів, виставляє оцінки.

10. Рефлексія

Для реалізації рефлексії, вчителю пропонується попередньо вивчити методичну літературу. Підготувавши заздалегідь, вчитель вивіщує на дошці картинки (Додаток Г) та роздає стікери. Пропонує учням виконати завдання: «Діти на початку уроку наше сонечко створило нам настрій для гарної роботи. Давайте разом з вами розберемо, які ж в нього залишилося враження після нашого уроку. Оберіть своє враження з запропонованих та напишіть, що саме сподобалось, чому було нудно або які питання залишились». (Діти роблять записи та по черзі прикріплюють до смайлика).

11. Домашнє завдання

Підібрати матеріали та інструменти для розробки навчально-творчого проекту «Декоративна подушка» за основною технологією виготовлення виробу машинним способом.

Таким чином, під час розробки методичних рекомендацій щодо проведення занять трудового навчання у 5-9 класах, ми вивчили та проаналізували відповідну літературу, за допомогою якої склали календарно-тематичне планування, матриці та план-конспект уроку. Розробки цих матеріалів дають змогу вчителю підвищити свою кваліфікацію, організувати послідовне та цілеспрямоване навчання, а ефективно демонстрування наочності, використання інноваційних форм, методів і прийомів роботи

надають педагогові можливість оптимізувати й максимально продуктивно реалізувати кожен етап заняття.

3. Технологічний етап

На цьому етапі ми виконуємо технологічні операції, передбачені технологічним процесом, а саме: обираємо інструменти та матеріали для виконання виробу, складаємо поетапно технологічну карту (таблиця 2.4) усіх операцій.

Рис. 2. 15 – Інструменти

Таблиця 2.4

Технологічна карта

№	Назва операції	Технічні умови	Обладнання
1	Розкрій деталей	Контурні лінії обводять з усіх сторін деталей	Крейда, булавки
2	Перенесення малюнка на тканину	Малюнок переносять із кальки через копіювальний папір	Копіювальний папір, олівець
3	Набивання малюнка	Виконують петлями середньої висоти	Голка для набивання, ниткопротягувач
4	Пошиття подушки	Виконують зшивним швом	Голка, швейна машина, нитки, ножиці.

Слід відмітити, що одною з основних технологічних операцій є розкрій деталей. Його виконують за допомогою розкладання викрійок на тканині, далі перевіряють правильність вимірів і обводять крейдою деталі по контуру розкроювання з урахуванням припусків на шви.

Виконання зшивного шва виконуємо наступним чином: деталі скласти лицевим боком всередину, зметати на відстані 1, 5 см від краю та зшити деталі. Щоб нитки наметування було легко видалити, строчку прокладають поряд із стібками, з боку зрізу тканини. Початок і кінець шва – закріпити. Після цього видалити нитки наметування, перевірити якість виконання та вивертаємо подушку (звертаємо увагу на кутики), рівномірно наповнюємо її синтепоном, зашиваємо отвір ручними стібками.

Виконавши технологічні операції зшивання деталей ми приступаємо до оздоблення виробу. Для цього нам потрібно перенести малюнок на тканину (за допомогою копіювального паперу).

На викроєну деталь на місце майбутнього малюнка накладають копіювальний папір блискучою поверхнею на тканину, потім зверху кладуть кальку з малюнком і приколюють до тканини шпильками. Контури малюнка наводять олівцем, після чого шпильки виймаємо та приступаємо до набивання малюнка.

Попередньо підготувавши робочу голку вводимо в тканину під кутом 45-50 градусів та виводимо голку назад. Не відриваючи голки від тканини, робимо наступний прокол на відстані не більшій 2 мм від попереднього. Висота петель при набиванні регулюється кількістю обмежувачів. Закінчивши набивання малюнку закріплюємо нитку та зрізаємо гострими ножицями. Набивання малюнку виконуємо нитками відповідних кольорів, контролюючи якість виконання роботи на зворотному боці. При необхідності готовий виріб після закінчення можна покрити тонким шаром клею ПВА.

4. Заключний етап

Виріб, що розробляється, стане гарним доповненням інтер'єру кімнати, чудовим подарунком рідним, створить затишний комфорт в будинку чи офісі.

Виконана модель декоративної подушки відповідає економічним та екологічним вимогам, має привабливий естетичний вигляд і відповідає сучасним тенденціям оформлення інтер'єру

Виконуючи технологічні операції нашого виробу в нас виникли ідеї щодо нових моделей подушок, також вивчаючи літературу нам було цікаво дізнатися деякі факти з історії виникнення подушки, застосування новітніх технологій дали змогу отримати нові знання та навички.

Отже, проектно-технологічна діяльність на уроках трудового навчання передбачає виконання навчально-творчого проекту, формування творчого потенціалу та творчих здібностей. Саме під час виконання проекту школярі не лише створюють ідеї, розробляють документацію, а й отримують нові навички застосовуючи різноманітні технології передбачені програмою «Трудове навчання 5-9 класів».

Крім того, під час роботи над проектом, учні розвивають трудову активність, формують свої навички та вміння самостійно використовувати свої знання, саме тому вчителю необхідно правильно організувати навчальний процес, що сприятиме їхній зацікавленості.

ВИСНОВОК

Вдосконалення різних виробів та техніки їх виконання слугують реалізацією творчого потенціалу учнів на уроках трудового навчання в закладах середньої освіти. Учні як творчі особистості особисто обирають об'єкт проектування та технологію враховуючи свої інтереси та здібності. Проектно-технологічна діяльність дозволяє розкрити і розвивати творчий потенціал та здібності учнів, та підвищувати інтерес до навчання.

Таким чином проаналізувавши основні компоненти проектно-технологічної діяльності, ми можемо сказати, що вчителю слід більш доцільно організовувати навчальний процес в ЗСО. Попередня підготовка, тобто створення календарно-тематичного планування, матриці та плани конспекти дають змогу досконало втілити творчі здібності та потенціал, котрий в подальшому трансформується в креативні якості учня щодо розробки творчого проекту.

Творчий проект є завершальним етапом проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання. Він виконується відповідно до етапів виконання проекту, а саме: організаційно-підготовчий етап, конструкторський етап, технологічний і заключний етапи.

З цією метою було розроблено план-конспект уроку, в якому представлено методи та шляхи реалізації творчого потенціалу на уроках трудового навчання. Також, важливою є попередня підготовка до освітнього процесу, тобто складання календарно-тематичного плану а розробка матриць, щополегшує підбіросновних та додаткових технологій для виготовлення навчально-творчого проекту та конкретизує очікувані результати.

Вивчення методичної літератури проектно-технологічної діяльності дозволяє активно розвивати і реалізовувати творчий потенціал за таких умов:

розвитку пізнавального інтересу учнів завдяки змісту навчального матеріалу,цікавого викладу матеріалу, забезпечивши найкращі умови для навчання враховуючи вікові особливості школяра;об'єкт запропонований вчителем або вибраний учнем самостійно повинен бути доступним, мати функціональне призначення, виконаний за технологіями передбаченими навчальною програмою.Створення таких умов на уроках трудового навчання сприяє розвитку та реалізації творчого потенціалу як вчителя, так і учнів.

Отже, вивчаючи методичну літературу та результати проектно-технологічної діяльності, ми можемо підсумувати, що на уроках трудового навчання засобами проектно-технологічної діяльності створюються можливі та необхідні умови для реалізації творчого потенціалу учнів на уроках трудового навчання в закладах середньої освіти. Проектно-технологічна діяльність розвиває творчий потенціал та здібності, вчить самостійно приймати рішення, формувати інтелектуальні уміння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волков Н. П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н. П. Волков – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 576 с.
2. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте. / Л.С. Выготский - М: Просвещение, 1991.-93с.
3. Гукасова А. М. Внеклассная работа по труду: Работа с разными материалами / А.М. Гукасова. -М: Просвещение, 1981. - 176с.
4. Декоративні подушки – універсальні аксесуари для оновлення інтер'єру: [режим доступу <https://xatynka-mrii.info/dekoratyvni-podushky-universalni-aksesuari-dlya-onovlennya-inter-yeru>]
5. Декоративные подушки - не для сна [режим доступу <http://www.chaoslend.ru/node/488>]
6. Дикарев Б.Н., Попкович В.В. Оценка эффективности усвоения студентами учебного материала / Б. Н. Дикарев // Нові технології навчання. - 1992. - Вип. 5. - С 37-44.
7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
8. Коберник О. М. Дидактичні основи сучасного уроку трудового навчання / О. М. Коберник //Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – №4 – смС. 8-12.
9. Коберник О. М. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках обслуговуючої праці: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. О. М. Коберника. – Науковий світ – 2005. – 92 с.
10. Коберник О. М. Теорія і методика навчання технології: навчальний посібник / І. П. Андрощук, І. В. Андрощук, В. В. Бербец, О.В. Бялик та

- ін. / за заг. ред. О. М. Коберника. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2014. – 479 с.
11. Коберник О. М. Усі уроки технології. 10 клас. Рівень стандарту / За ред. О. М. Коберника; О. М. Коберник, О. Б. Авраменко, В. В. Бербец та ін. — Х. : Вид. група «Основа», 2010. — 160 с.
 12. Ковтуненко Т. Розвиток активності учнів 5-9 класів у процесі дослідної роботи // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1997. – №3. – С. 13-15.
 13. Концепція технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2010. – №6. – с. 3-11.
 14. Кравченко Т., Коберник О. Використання інтерактивних методик на уроках трудового навчання / Т. Кравченко, О. Коберник // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003.–№ 3. – С. 9-12.
 15. Кудрявцев Т.В. Психология технического мышления / Т. В. Кудрявцев - М.: Педагогика, 1975.-303С.
 16. Марченко Л. В. Самостійна діяльність учнів як чинник розвитку однієї з особистісних якостей учня / Л. В. Марченко // Завуч – 2004. – №28 – С. 12-16.
 17. Мачача Т.С. Наукові засади формування проектно-технологічної культури учнів у процесі трудового навчання / Т.С. Мачача // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / Гол. ред.: Мартинюк М.Т. –Умань: ПП Жовтий О.О., 2010. – Ч.3. – С. 59-68.
 18. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід: Навчальний посібник / В. В. Бербец; Н. В. Дубова; О. М. Коберник; Т. В. Кравченко та ін. / За заг. ред. О. М. Коберника, В. К. Сидоренка. – Умань: КопіЦентр, 2007. - 204 с.

19. Педагогіка : навчальний посібник для студентів педагогічних інститутів / [Під ред. П.І. Підкасистого]. – М. : Педагогічне суспільство Росії, 2002. – 640 с.
20. Романець В. А. Психологія творчості : навч. посібник / В. А. Романець. – 2-е вид., доп. – К. : Либідь, 2001. – 288 с.
21. Сидоренко В. К. Нові орієнтири реформування трудового навчання в загальноосвітній школі / В. К. Сидоренко // Трудова підготовка в закладах освіти. - 2003. №1. –С. 7-10.
22. Симоненко, В. Д. Творческие проекты учащихся V-IX классов общеобразовательной школы. / В. Д. Симоненко. – Брянск, 1996. – 132 с.
23. Сухомлинський В. Виховуйте трудовими захопленнями // Сільська школа України. -№ 8 (80) березень. – С.1.
24. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: У 5 т. / В. Сухомлинський. – К.: Рад. Школа, 1977. – Т. 1. – с. 92.
25. Терещук А. Методи творчої діяльності на уроках трудового навчання / А. Терещук // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2006. – № 1. – С. 19-23.
26. Технологічна освіта: методичні рекомендації МОН України щодо організації навчального процесу в 2017/2018 навчальному році; оновлені на компетентністній основі навчальні програми для 5-9 класів ЗНЗ; методичні коментарі провідних науковців щодо впровадження ідей Нової української школи. [за ред. О. М. Топузов, С. М. Дятленко, А. М. Тарара] – К.: УОВЦ «Оріон», 2017. – 64с.
27. Ткачук С. І., Коберник О. М. Основи теорії технологічної освіти: навчальний посібник / С. І. Ткачук, О. М. Коберник // Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2014. – 304 с.

- 28.Тхоржевський Д.О. Методика трудового навчання та викладання загальнотехнічних дисциплін / Д. О. Тхоржевський - К.: Вища школа, 1985. - 175с.
- 29.Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність / В. В. Химинець. – Тернопіль : Мандрівець, 2009. –360 с.
- 30.Царенко О. М. Особистісно орієнтоване навчання учнів / О. М. Царенко // Наукові записки КДПУ. Серія: Пед. науки. – 2007. – №. Випуск 72. – С. 235-240.
31. Шадриков В.Д. Ментальное развитие человека / В.Д. Шадриков. – М. : Аспект Пресс, 2007. – С. 65. – 284 с.
32. Шевченко В. М. Саморозвиток, як чинник становлення творчої особистості / В. М. Шевченко // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2004. – № 2-3. – С. 142-154.
33. Яковлева В.А. Формування професійної компетенції у майбутніх вчителів трудового навчання засобами інформаційно-педагогічних технологій / В.А. Яковлева // Інноваційні технології у професійній підготовці вчителя трудового навчання: проблеми теорії і практики: Матеріали Міжнар. Наук. Практ. Конф. – Полтава: ПДПУ ім. В.Г.Короленка, 2008. – С. 205-209.

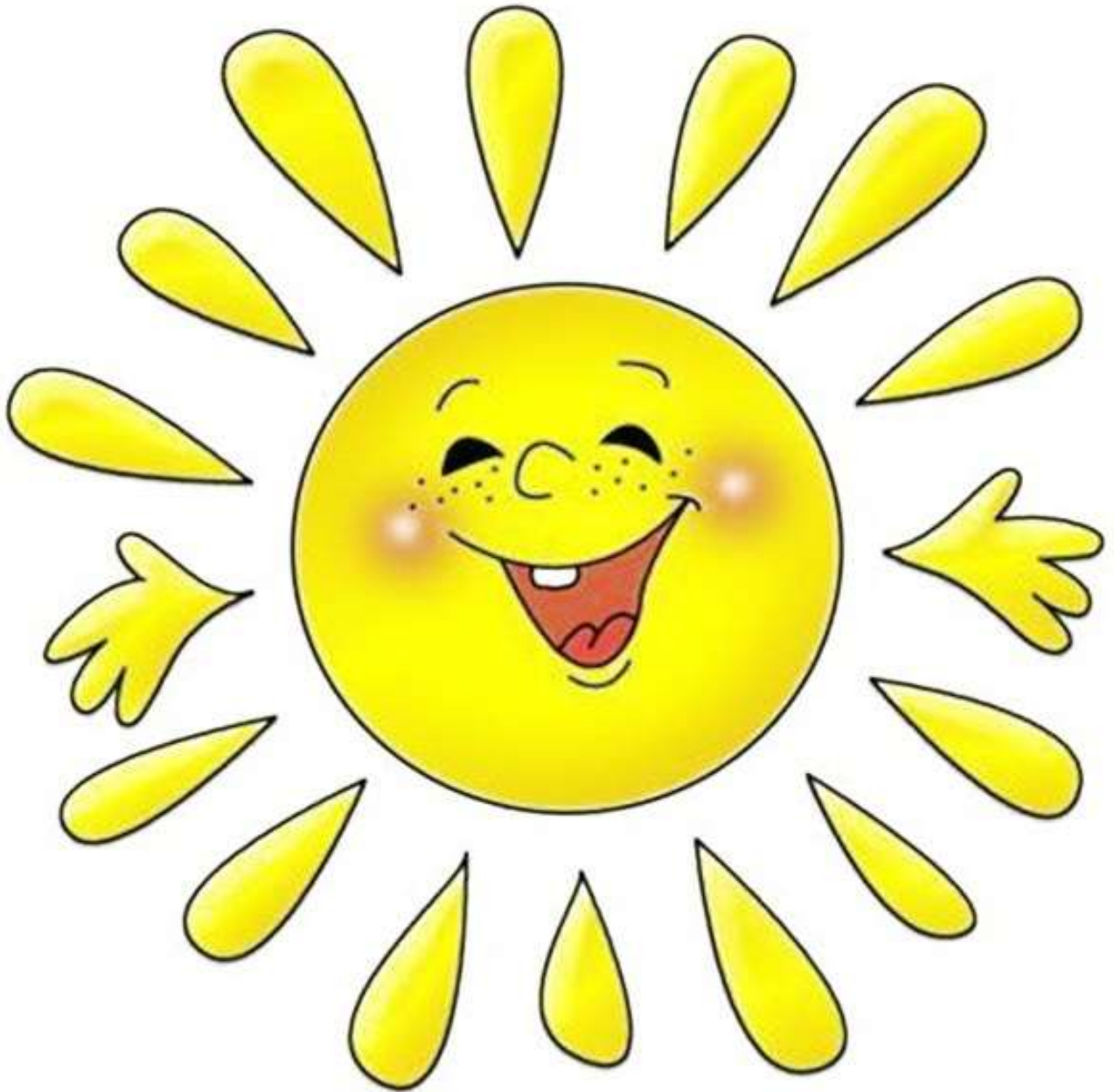

Рис. Б. 1 – Модель сонечка

Рис. В. 1 – Коло кольорів від теплих до холодних

ПРАКТИЧНА РОБОТА

1. Оберіть будь-яких чотири об'єкта та заповніть таблицю.

Назва об'єкта	Ознаки
Модель 1 _____	
Модель 2 _____	
Модель 3 _____	
Модель 4 _____	

2. Поєднайте ознаки та виконайте ескізний малюнок майбутнього виробу.

3. Підберіть фокальний об'єкт.

Назва об'єкту _____

Ознаки _____

Рис. Г. 1 – моделі смайликів з враженнями